02/08/2022

«Η επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα είναι ένα παγκόσμιο αίτημα»

/ Παιδεία και Πολιτισμός

«**Το ζήτημα των Γλυπτών του Παρθενώνα δεν είναι μια διένεξη μεταξύ του Βρετανικού Μουσείου και του Μουσείου Ακρόπολης. Δεν είναι καν μια διένεξη ανάμεσα στη Βρετανία και στην Ελλάδα. Η επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα, στο σώμα του οποίου ανήκουν τα αρχιτεκτονικά αυτά γλυπτά, είναι ένα παγκόσμιο αίτημα**. Την αποκατάσταση του μνημείου, που είναι το πανανθρώπινο σύμβολο της δημοκρατίας, επιθυμεί η ανθρωπότητα. Δεν θέλουμε την επιστροφή και επανένωσή τους για την Ελλάδα μόνο, αλλά για όλους με τρόπο που θα είναι κατανοητός και για τα παιδιά και για τους ενήλικες και για τους 'ξένους' και για τους Έλληνες», δήλωσε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο καθηγητής Νικόλαος Σταμπολίδης, γενικός διευθυντής του Μουσείου Ακρόπολης με αφορμή τις πρόσφατες δηλώσεις του αναπληρωτή διευθυντή του Βρετανικού Μουσείου Τζόναθαν Γουίλιαμς στην εφημερίδα Sunday Times.

«Το ζήτημα των Γλυπτών δεν είναι διμερές. Είναι θέμα του παγκόσμιου δυτικού πολιτισμού, όχι μόνο της Ευρώπης αλλά και της Αυστραλίας, της Νέας Ζηλανδίας, της Βόρειας και Νότιας Αμερικής κλπ., των απανταχού δημοκρατιών», επισήμανε ο

ίδιος. Ο Ν. Σταμπολίδης αναφέρθηκε και στα περί δανεισμού που είπε στη βρετανική εφημερίδα ο αναπληρωτής διευθυντής του Βρετανικού Μουσείου: «Αλληλοδανεισμοί γίνονται ήδη ανάμεσα στα δυο μουσεία, όχι όμως για τα διεκδικούμενα παρθενώνεια γλυπτά. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι εμείς διεκδικούμε τα αρχιτεκτονικά γλυπτά του Παρθενώνα, που αποτελούν τμήματα του σώματος ενός μνημειακού συνόλου. Δεν τα ονομάζω Μάρμαρα γιατί μάρμαρο είναι το υλικό από το οποίο είναι φτιαγμένα, αλλά αρχιτεκτονικά γλυπτά του Παρθενώνα που είναι αναπόσπαστο μέρος του μνημείου», εξήγησε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ. Όσο για το επιχείρημα του Τζόναθαν Γουίλιαμς ότι τα Γλυπτά αποτελούν «απολύτως αναπόσπαστο μέρος» της συλλογής του Βρετανικού Μουσείου, σημείωσε: «Όλοι οι πολιτισμένοι άνθρωποι που υποστηρίζουν ότι το Βρετανικό Μουσείο είναι παγκόσμιο γιατί περιέχει όλους τους πολιτισμούς, πέρα από το ότι ένα μουσείο δεν πρέπει να διδάσκει την κλοπή, πέρα από αυτά που έχει ήδη γράψει ο λόρδος Βύρων και άλλοι Βρετανοί διανοητές έως και σήμερα, το γεγονός ότι τα Γλυπτά του Παρθενώνα είναι αναπόσπαστο κομμάτι του παγκόσμιου συμβόλου της δημοκρατίας θα πρέπει να κάνει όσους διαφωνούν να ξανασκεφτούν τι είναι τελικά δίκαιο. Υποστηρίζουν ότι τα Γλυπτά αποτελούν 200 χρόνια αναπόσπαστης ιστορίας του Βρετανικού Μουσείου. Ρωτώ, λοιπόν, τα 200 χρόνια ιστορίας ενός μουσείου είναι ισχυρότερα από τα 2.500 χρόνια της δημιουργίας του Παρθενώνα και της ενότητάς του;», τόνισε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο γενικός διευθυντής του Μουσείου Ακρόπολης.

Και επεσήμανε ως προς το ζήτημα της ακεραιότητας του Παρθενώνα. «Όλοι οι αρχαίοι ναοί έως την εποχή του Παρθενώνα αναπαρήγαγαν στις μετόπες, στις ζωφόρους, στα αετώματα, μυθολογικά θέματα: κενταυρομαχίες, αμαζονομαχίες, γιγαντομαχίες, τοπικούς μύθους... Μέχρι την αθηναϊκή δημοκρατία του Περικλή κανείς δεν είχε τολμήσει να σκεφτεί, να σχεδιάσει και να αποδώσει καλλιτεχνικά πάνω στο μάρμαρο γλυπτά που αναφέρονταν στην εποχή τους, δηλαδή στη δημοκρατία και τον έπαινό της και ιδιαίτερα στην εικονική της αναπαράσταση. Τα 160 μέτρα της ζωφόρου του Παρθενώνα είναι μια παρέλαση της αθηναϊκής δημοκρατίας. Γέροι και νέοι, άνδρες, αλλά και γυναίκες -και μιλούμε για μια ανδροκρατούμενη κοινωνία-, ιππείς, θαλλοφόροι, ακόμα και η τρίτη τάξη των θητών απεικονίζονται σε αυτήν, πέρα από τις ιέρειες, τις εργαστίνες κλπ. Στη ζωφόρο αντιπροσωπεύονται όλες οι κοινωνικές τάξεις. Και για να μην θεωρηθεί ύβρις η πράξη τους αυτή, την τοποθετούν σε ύψος 10-12 μ. στο επάνω μέρος του τοίχου του σηκού του ναού. Δεν την τοποθετούν εκεί για τα μάτια των θνητών όσο ανυψώνουν τη δημοκρατία τους στα μάτια των θεών. Η υφαρπαγή των Γλυπτών είναι σαν να έρχεται μια μεγάλη δύναμη την ώρα που γίνεται η παρέλαση και ‘κλέβει’ τη μισή παράταξη των παρελαυνόντων, μεταφέροντάς την σε ξένη γη ως αιχμάλωτη», σημείωσε ο καθηγητής.

Και αν κάποιος πρότεινε να επιστραφεί μέρος των Γλυπτών; «Αν κόψουν τα χέρια και τα πόδια ενός ανθρώπου αφήνοντας τον κορμό του κουτσουρεμένο και αποφασίσουν να επιστρέψουν μόνο κάποιο ή κάποια από τα αφαιρεμένα μέλη, ρωτώ, ποιος δεν θα ήθελε όλα τα μέλη του πίσω;», απάντησε στην ερώτηση του ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Ν. Σταμπολίδης.

Και συνέχισε: «Όταν τα Γλυπτά του Παρθενώνα αγοράστηκαν από την αγγλική κυβέρνηση το 1816, 30 βουλευτές του Βρετανικού Κοινοβουλίου καταφέρθηκαν εναντίον αυτής της αγοράς. Δηλαδή, 30 Βρετανοί βουλευτές δεν ήθελαν να πραγματοποιηθεί αυτή η αγορά γιατί θεωρούσαν και τότε ότι πρόκειται για προϊόν κλοπής. Δεν είναι δικό μας εφεύρημα αυτό. Οι ίδιοι οι Βρετανοί το έλεγαν. Εξάλλου, μόλις το 1963, με μια πράξη του Βρετανικού Κοινοβουλίου απαγορεύτηκε να φεύγουν αντικείμενα από το Βρετανικό Μουσείο. Ίσχυσε όμως αυτό από το 1963 έως σήμερα; Όχι. Το Βρετανικό Μουσείο έδωσε πίσω τα οστά των Αβορίγινων στην Αυστραλία και στη Νέα Ζηλανδία και βεβαίως θα μου πείτε ότι πρόκειται εδώ για ανθρώπινα κατάλοιπα. Όμως έδωσαν πίσω και τα κλεμμένα από τους Ναζί έργα. Μάλιστα, η Βρετανία καλούσε και άλλα κράτη να αποδώσουν πίσω αντικείμενα από το Ολοκαύτωμα. Επομένως, το Βρετανικό Μουσείο έχει κάνει βήματα παρά την απαγόρευση του νόμου του 1963. Θα μου πείτε ότι πρόκειται για ειδικές περιπτώσεις, αλλά ειδική είναι και η περίπτωση του Παρθενώνα. Και σε κάθε

περίπτωση θα μπορούν θαυμάσια με μια απλή πράξη του Βρετανικού Κοινοβουλίου να τα επιστρέψουν για να επανενωθούν στο σώμα στο οποίο ανήκουν, τον Παρθενώνα. Ας ακολουθήσουν το παράδειγμα της Σικελίας και της Ιταλίας, που διέγραψαν από τα περιουσιακά στοιχεία του κράτους το θραύσμα Fagan και το έστειλαν να ενωθεί για πάντα στην ανατολική ζωφόρο του Παρθενώνα, στο Μουσείο της Ακρόπολης», υπογράμμισε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Σταμπολίδης, καταλήγοντας:

«Τους καιρούς που ζούμε, με την οικονομική κρίση, την πανδημία, τους πολέμους, την πολιτική κρίση της δημοκρατίας παγκοσμίως, θα ήταν ευχής έργο ο οποιοσδήποτε πρωθυπουργός της Βρετανίας να βάλει σκοπό να τον γράψει η Ιστορία ως πρωταγωνιστή του δικαίου και της ηθικής. Να πρωταγωνιστήσει, δηλαδή, με ένα αισιόδοξο και ηθικό πρόσωπο και να δημιουργήσει μια άλλου είδους ‘αυτοκρατορία’, όχι αυτή του 19ου, αλλά του 21ου αιώνα. Αυτό είναι το σημαντικό».

Άρθρο της Ελένης Μάρκου